

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-BLD

Onderwerp

aanvraag Vangnet 2018

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2019-001381	☒ B & W	09-07-2019
Datum	02-07-2019	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
07 Inkomens-voorziening en arbeidsmarkt		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. De Geest		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.		d.d.		d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☐ Openbaar	--	☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
programmamanager	03-07-2019	☐ adj.secr.	--
wethouder	03-07-2019	☒ gem.secr.	04-07-2019
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2019-07-10

Bijlagen

aanvraagformulier vangnet 2018

B & W d.d.: 09-07-2019

Besloten wordt:

- 1 In te stemmen met de vangnet aanvraag 2018;
- 2 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Toelichting

Inleiding

De gemeente Deventer had in 2018 een tekort op haar budget uitkeringen (BUIG). Om de financiële risico's (gedeeltelijk) af te dekken heeft het rijk sinds 2015 de vangnetregeling BUIG in het leven geroepen. De aanvraagprocedure en voorwaarden voor aanvragen voor 2018 zijn gelijk aan de voorwaarden van 2017. De randvoorwaarden voor het aanvragen van het Vangnet zijn ingevuld (dit betekent: analyse maken, verbetermaatregelen voor tekortreductie, behandelingen/vaststelling in raad, aantonen dat verbetermaatregelen zijn ingezet) en de aanvraag kan nu worden afgerond. Hiervoor is het model aanvraagformulier van de benodigde input voorzien. Het indienen is een verantwoordelijkheid van het college (het modelaanvraagformulier vindt u in bijlage 1). Nieuw ten opzichte van voorgaande jaren is het instemmen van de gemeenteraad dat de verbetervoorstellen ook daadwerkelijk zijn ingevoerd.

Naar aanleiding van de analyse over 2018 is 1 nieuwe verbetermaatregel genomen; het nieuwe beleidskader. De raad is hierbij vanaf de start actief betrokken geweest. Door de bijeenkomsten van 15 mei en 26 juni heeft het college aangetoond de verbetermaatregel ook daadwerkelijk toe te passen. Er is geen nieuw raadsbesluit nodig. De raad heeft de vangnetnotitie 2018 reeds vorig jaar vastgesteld. Destijds was niet zeker of het vangnet over 2018 wel aan de orde zou zijn. Het tekort schommelde toen nog rond de grens van 5%. Preventief zijn toen wel de noodzakelijke stappen gezet om in elk geval randvoorwaardelijk in aanmerking te komen voor de vangnetbijdrage. Het tekort over 2018 bedroeg 6,1%. De hoogte van de aangevraagde vangnetuitkering is € 214.902,-.

Beoogd resultaat

een toegekende vangnetuitkering ad € 214.902,-

Kader

Participatiewet

Beschikkingen BUIG

Jaarrekening 2018

Argumenten voor en tegen

nvt

Extern draagvlak (partners)

nvt

Financiële consequenties

De baten zijn onderdeel van de jaarrekening 2018.

Aanpak/uitvoering

De aanvraag wordt na vaststelling door uw college tijdig ingediend bij de toetsingscommissie.

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

In de vangnetnotitie 2017 hebben we aangegeven dat we in 2017 een analyse hebben laten uitvoeren op het hoe en waarom van de tekorten op het BUIG-budget. De belangrijkste bevindingen daarin waren:

- De omvang van de bijstand is in Deventer na de crisis van 2008 sterk toegenomen;
- Daarnaast is het aantal jongeren in de bijstand sterk toegenomen;
- De instroom in de bijstand was aan de hoge kant maar cijfers wezen er op dat moment op dat dit weer herstellende was;
- De uitstroom lag, in vergelijking met de rest van Nederland, op een laag niveau, en
- Het macrobudget voor de bijstand ging in 2015 flink omlaag maar werd in 2016 weer verhoogd. In 2017 tenslotte vond er weer een verlaging van het macrobudget plaats.

Ten aanzien van externe factoren werd o.m. het volgende geconcludeerd:

- Er waren geen duidelijk aanwijsbare factoren die de tekorten op het bijstandsbudget en de relatief sterke stijging van het volume verklaarden;
- Het baanaanbod in Deventer deed het relatief goed maar Deventenaren leken daar niet/nauwelijks van te profiteren;
- In Deventer wonen relatief weinig lager opgeleiden (14% Deventer tegen 19% landelijk) en de ontwikkeling daarin is gelijk aan de landelijke ontwikkeling;
- De arbeidsparticipatie in Deventer is relatief hoog (72% Deventer tegen 70% landelijk) en het verschil daarin met de rest van Nederland blijft gelijk;
- Deze kenmerken hebben natuurlijk hun consequenties voor de omvang van de bijstand in Deventer. Tenslotte valt op dat er relatief weinig 50-plussers in de bijstand zitten (34% Deventer tegen 40% landelijk).

Tenslotte werd inde analyse een beeld gegeven van de risico's in beleid en uitvoering:

- De poortwachtersfunctie in Deventer is goed ingericht maar de knip tussen Werk (DWT) en Inkomen (gemeente) is kwetsbaar. De uitvoering gericht op jongeren gaat daardoor bijvoorbeeld over drie schijven;
- De aandacht voor handhaving is onvoldoende. Het aantal maatregelen en opsporingsonderzoeken is bijvoorbeeld lager dan in de benchmark;
- De aandacht voor het zittend bestand is onvoldoende. In het zittend bestand is de caseload ongeveer 400 en de uitstroom is relatief laag;

- De aandacht voor gedeeltelijke uitstroom is onvoldoende. Het aantal mensen met inkomsten naast de uitkering is lager dan in de benchmark, en
- Deventer haalt de geformuleerde doelstellingen maar, gezien o.m. de tekorten op de bijstand, de vraag ontstaat of dat de juiste doelstellingen zijn en of ze voldoende SMART geformuleerd zijn.

Op 12 september 2018 heeft de Rekenkamercommissie zijn onderzoeksrapport naar de uitvoering van de Participatiewet in Deventer gepresenteerd aan de raad. De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek waren:

- De uitvoering van de Participatiewet in Deventer is goed georganiseerd;
- Prestatieafspraken worden grotendeels gehaald;
- Er is weinig zicht op de doeltreffendheid;
- Er zijn zorgen over de volumeontwikkeling van het bestand maar de tekorten nemen af.

Bevindingen over de cijfers van 2018:

- De dalende trend heeft zich in 2018 doorgezet.
- Ook ten opzichte van de landelijke ontwikkeling van het bijstandsvolume doen we het inmiddels beter. De dalende trend is vergelijkbaar met het landelijke beeld.
- Uiteraard weerspiegelt zich dit ook in de in- en uitstroomcijfers voor de bijstand. De instroom kent een dalende trend en de uitstroom een stijgende trend
- Deze tendens bij de in- en uitstroom WWB wordt o.m. veroorzaakt doordat we de poortwachtersfunctie goed hebben ingericht. De samenwerking tussen Inkomensvoorziening en Deventer Werktalent zorgt ervoor dat we sinds 2016 aanzienlijk beter presteren dan onze doelstelling van 50% voor wat betreft de preventiequote.
- Deze tendens wordt verder nog versterkt doordat we op een steeds hoger niveau de uitstroom naar werk of onderwijs realiseren.

Uit het voorgaande blijkt dat de ingezette maatregelen van de afgelopen jaren effect beginnen te sorteren. Desondanks heeft Deventer over 2018 nog wel een tekort van meer dan 5%.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

In eerdere jaren is, om het tekort te verminderen, ingezet op:

1. het verbeteren van de poortwachtersfunctie;
2. geen kansrijke jongere in de bijstand;
3. het verhogen van parttime inkomsten in de bijstand;
4. het ontwikkelen van een nieuw handhavingsbeleid;
5. de doorontwikkeling van FactorWerk ten behoeve van plaatsingen met loonkostensubsidie;
6. de toepassing van integraal arbeidsmarktbeleid voor het creëren van sociale werkgelegenheid en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
7. een totale screening van het uitkeringsbestand om een beter zicht te krijgen op de arbeidsmarktmogelijkheden met een follow-up voor de komende jaren, en
8. een taakverschuiving voor Deventer Werk talent van re-integratie naar arbeidsbemiddeling en een nauwere verbinding tussen Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet.

Deze maatregelen lijken gelet op de analyse onder A effect te hebben op de totale bestandsontwikkeling van Deventer. De verschillende maatregelen zijn onderdeel geworden of in wording van het reguliere beleid.

Maatregel 6 en 8 worden op dit moment nader uitgewerkt.

Aanvullende maatregel

Naast de bestaande maatregelen nemen we ook nog een nieuwe maatregel. In 2018 hebben we een evaluatie uitgevoerd op het Beleidskader Iedereen Actief! 2015. Het Beleidskader Iedereen Actief! 2015 is gebaseerd op 5 pijlers:

1. Werk Voorop!
2. Iedereen Actief!
3. Differentiatie in Doelgroepen
4. Actief Handhaven
5. Regionale samenwerking

Uit de evaluatie blijkt dat werk nog steeds voorop staat, dat we nog steeds willen dat iedereen actief is, participeert en zich ontwikkelt. De basishouding is vertrouwen maar we treden hard op bij misbruik en fraude én wanneer mensen zich onttrekken aan de verplichting om te werken (actieve handhaving). Dit hebben we ook vertaald in het nieuwe, in 2018, opgestelde handhavingsbeleid. Tenslotte zijn we ook nog steeds overtuigd van het belang en de toegevoegde waarde van regionale samenwerking.

Met name op de rol en functie van Deventer Werktaent en de inzet van middelen op de verschillende doelgroepen blijkt het kader achterhaald. De rol en functie van Deventer Werktaent is meer en meer veranderd van intermediair tussen vraag en aanbod naar re-integratie. Hierin spelen dan vraagstukken zoals maatwerk, eigen verantwoordelijkheid en doorlopende lijnen een rol. En dit geldt uiteraard ook voor de transformatie van KonnecteD. Het beleidskader heeft dus vernieuwing nodig als het gaat om doelgroepen. We willen veel meer maatwerk om naar vermogen mee te kunnen doen. We willen daarom de indeling in doelgroepen, waarbij loonwaarde leidend is, verlaten. Daarvoor in de plaats willen we maatwerk bieden, eigen regie/verantwoordelijkheid bevorderen en bevorderen dat het arbeidsvermogen van elke Deventenaar maximaal benut wordt.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

In 2018 is het rekenkamer onderzoek naar de effectiviteit van de uitvoering van de participatiewet opgeleverd. De benchmark van Divosa vormde hiervoor onder andere de input. Net als de uitgevoerde externe analyse in 2017.

Zie ook onder A. Op basis van de aanbevelingen van dit onderzoek en de intern uitgevoerde evaluatie is in 2018 als verbetermaatregel opgenomen om het beleidskader te actualiseren. Het externe advies was hierin om:

1. het inzicht in de doelmatigheid te vergroten
2. Maak een goede analyse van het cliëntenbestand en koppel dit aan het ingezette instrumentarium, zodat vanuit cliëntprofielen gewerkt kan worden naar een goede inzet van de beschikbare instrumenten. Bespreek de uitkomsten met de gemeenteraad en neem de ambtelijk opdrachtgever mee in de strategische keuzes die door de professionals in het veld worden gemaakt.

Een extern adviesbureau ondersteunt de gemeente Deventer bij de ontwikkeling van het nieuwe beleidskader.

B3. Externe maatregelen

Voortbordurend op de uitgevoerde analyse op het buig tekort door een externe partij, de bijzonderheden uit de benchmarks van Divosa en de uitkomsten van het rekenkameronderzoek is het nieuwe beleidskader voor de uitvoering van de participatiewet nu in ontwikkeling. Daartoe zijn op 15 mei en 26 juni gesprekken gevoerd met de gemeenteraad.

De arbeidsmarktregio Factor Werk heeft in het kader van Perspectief op Werk een aanvraag opgesteld voor de POW-middelen teneinde meer plaatsingen te realiseren voor de brede doelgroep van de Participatiewet. De aanvraag kent meerdere acties voor de pijlers: matching, werkfit, werkplek en scholing.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Het college verwacht door de continuering van de bestaande maatregelen en de ontwikkeling van het nieuwe beleidskader en de uitvoering daarvan dat het tekort op de buig verder zal afnemen tot <7,5% en er vanaf 2019 mogelijk geen beroep meer kan/ hoeft te worden gedaan op het vangnet. Het college gaat er hierbij vanuit dat er geen grote wijzigingen meer worden doorgevoerd in de verdeling van het macrobudget en dat het macrobudget BUIG tevens toereikend zal zijn voor het totale landelijke bijstandsvolume.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 10 juli 2019

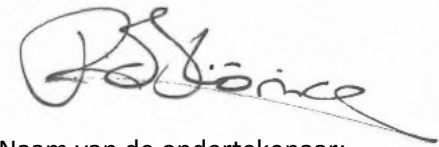
De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

M.A. Kossen

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

R.C. König

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Deventer stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 11 juli 2019

Ondertekening

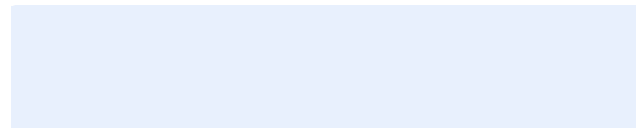
De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

R.C. König

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina ‘beoordeling en advisering’ over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Informatie over eerdere aanvragen

Gemeenten willen van elkaar leren om tekorten te reduceren op het budget dat zij hebben voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Vangnetaanvragen kunnen daarbij behulpzaam zijn. Daarom zijn alle vangnetaanvragen over 2017 beschikbaar via deze website.

In een vangnetaanvraag verklaart het college van B&W maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. In de aanvraag geeft het college een toelichting op de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren (vraag A aanvraagformulier). Ook worden oorzaken van het tekort (vraag B aanvraagformulier) genoemd en wordt het beoogde effect (vraag C aanvraagformulier) toegelicht.

Gemeenten hebben, tijdens verschillende bijeenkomsten, aangegeven interesse te hebben in vangnetaanvragen van andere gemeenten. De vangnetaanvragen waren reeds openbaar op gemeentelijke websites, omdat de vangnetaanvraag op de agenda staat van de gemeenteraad. Op verzoek van gemeenten zijn vanaf nu alle vangnetaanvragen over 2017 gebundeld op deze website.

De vangnetaanvragen van de VU 2017 zijn beschikbaar in de zip bestanden op de website. Deze bestanden staan in de sectie [documenten](#). De toetsingscommissie heeft bij een aantal aanvragen een verzoek gedaan om aanvullende informatie. Deze correspondentie is eveneens opgenomen (na verwijdering van persoonsgegevens).

Ook is een [tweetal tools](#) gepubliceerd, daarin kunt u zien hoe u de gewenste informatie makkelijker kunt vinden.

In de [handleiding bij de beide tools](#) kunt u bovenstaande informatie nalezen en krijgt u uitleg over het gebruik van de beide tools.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.'

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018¹ en/of de Benchmark van Divosa².
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

² www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.
- Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:
 - gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten,
 - inwinnen van advies bij andere gemeenten,
 - gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa,
 - gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking,
 - gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan advies inwinnen over deze maatregelen of
 - advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
 - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.
 - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.

- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
- *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college

inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.